

05.09.2025

Høringssvar – Rapport fra ekspertgruppen for utredning av virkemidler for å fremme sirkulære aktiviteter

Innledning

Vi viser til høringen om rapporten "Ikke rett fram", levert av ekspertgruppen for utredning av virkemidler for å fremme sirkulære aktiviteter. Vi takker for muligheten til å gi innspill og støtter initiativet om å styrke overgangen til en mer sirkulær økonomi i Norge.

NITO og sirkulærøkonomi

Sirkulærøkonomi er svært viktig for NITO og vi mener at det vil være både viktig for våre medlemmer, men også at våre medlemmer er viktige for overgangen til sirkulærøkonomi. I vår vedtatte politikk står det:

«I løpet av de neste to tiårene skal norske virksomheter, myndigheter, organisasjoner, politikere og innbyggere jobbe sammen for å finne løsninger som gjør at Norge blir et nullutslippssamfunn innen 2050. En bærekraftig bruk av ressursene og vår forpliktelse til å redusere klimagassutslippene i tråd med Parisavtalen må ligge til grunn for politikkutformingen. Med rike naturressurser og en høy industriell kompetanse er vi godt posisjonert til fortsatt å være en ledende industrinasjon og en leverandør av ny grønn teknologi. Den norske modellen med involvering og samhandling er vår viktigste kapital for å lykkes med en rettferdig omstilling.»

Flere av de nødvendige løsningene for et sirkulært samfunn vil komme fra våre medlemmer. Dette kan inkludere delingsløsninger, metoder for ombruk av produkter/varer, eller utvikling av nye produksjonsformer.

NITO som organisasjon vil jobbe aktivt for et sirkulært samfunn og bidrar blant annet med kunnskapsdeling og nettverksbygging.

Overordnede kommentarer

Sirkulærøkonomi handler om mer enn bærekraft. Den skaper arbeidsplasser for utsatte grupper, styrker norske bedrifter og konkurranseevnen, bevarer håndverkstradisjoner, og forbedrer beredskapen. Investering i sirkulærøkonomi er derfor også en samfunnsinvestering.

NITO mener det er avgjørende at Norge raskt og helhetlig innfører EUs regelverk for en sirkulær økonomi gjennom EØS-avtalen. Dette vil sikre like rammevilkår, forutsigbarhet og fremdrift i omstillingen til en mer ressurseffektiv og bærekraftig økonomi. Samtidig må nasjonale økonomiske virkemidler brukes aktivt for å utfylle EU-kravene og gjøre sirkulære løsninger konkurransedyktige i overgangsfasen. NITO understreker også behovet for tidlig norsk påvirkning i EU-prosessene og for at myndighetene legger til

rette for samordning av data og rapportering med EUs rammeverk, slik at norske aktører står godt rustet til å møte kommende krav.

Kommentarer til del 2 og 3

Rapportering

Det er viktig å ha et godt datagrunnlag for å følge utviklingen og gjøre virkemidlene enda mer treffsikre. Derfor støtter NITO rapportens forslag om å rapportere på alle 27 punktene hos Eurostat.

Kunnskap

Det er for lite kunnskap i samfunnet om hva sirkulærøkonomi er, og hva det innebærer. Sirkulærøkonomi krever nye måter å jobbe og tenke på. NITO mener derfor at det må gjennomføres et kunnskapsløft om sirkulærøkonomi og hvordan få det til.

Standarder

Det må utarbeides gode standarder som gjør usikkerhetene ved overgangen til sirkulærøkonomi betydelig mindre. Blant annet er variasjon i språkbruken av som ligger bak begrepene. Ombruk og gjenbruk er et eksempel på det. NITO mener derfor at det må utvikles standarder som kan være med å akselerere overgangen.

Kommentarer til enkeltkapitler

Kapittel 9 – Plast og plastemballasje

Plast har mange gode egenskaper, men er produsert av petroleum og havner ofte i naturen. Bruk av plast bør derfor reduseres og erstattes andre bærekraftige materialer der det lar seg gjøre. NITO mener at virkemiddelene er gode og at det er viktig å få opp markedsetterspørselen for gjenvunnet plast.

Kapittel 10 – Elektronikk

Elektronikk har ofte kort levetid grunnet mer avanserte funksjoner. NITO mener at smart elektronikk bør kunne fungere selv etter feil med smartfunksjoner. Det bør kreves minimum levetid på produkter. Produkter som ikke har garanti lik eller lengre enn minimum levetid bør få en avgift som skal subsidiere reparasjoner.

Kapittel 11 – Batterier og kjøretøy

Det er for billig å kjøre bil i dag sammenliknet med kollektivtransport. Momsen på elbiler bør fjernes, men prisgapet opp til fossilbiler bør opprettholdes eller økes. Tilskudd til mikrotransportmidler som sykler, sykkelbod etc. bør vurderes.

Kapittel 12 – Tekstiler

NITO har ingen meninger utover å støtte forslagene.

Kapittel 13 – Bygg, anlegg og eiendom

Byggevarer er store og tunge, og blant annet transport gjør det fordyrende og er ofte grunnen til at varer ikke går til ombruk. NITO mener derfor at det må betydelige investeringer til for å utvikle gode løsninger som reduserer fordyrende faktorer som hindrer lønnsomhet.

TEKen har i flere tiår sagt at man skal ha forsvarlig ressursbruk. Dette har vært lite vektlagt og har ikke blitt fulgt opp. Før nødvendige tillatelser gis, bør design for ombruk og krav om ombrukskartlegging bør følges opp. NITO mener derfor at sirkulære hensyn i TEK17 må følges opp tettere for å sørge for implementering.

Trondheim kommune er godt eksempel hvordan kravet om ombrukskartlegging etterfølges i plan og bygningsetaten.

Det er i dag krav om klimagassrapportering i TEK17, men denne brukes ikke til noe. NITO mener at Norge bør innføre klimakrav i TEK etter modell fra Danmark, der klimagassutslipp må rapporteres fordelt på kvm/år. Dette vil gi utbyggere større insentiv til å velge klimavennlige og sirkulære produkter og løsninger. NITO mener at det må innføres klimakrav i TEK som svarer ut våre forpliktelser i Paris-avtalen. Noe også over 280 andre bedrifter har signert under, på klimakravitek.no.

Kapittel 14 – Bioressurser

NITO har ingen meninger utover å støtte forslagene.

Kapittel 15 – Avfall

Norge er blant landene i verden med høyest avfallsproduksjon per innbygger. Det er derfor viktig å redusere mengden avfall. Siden avfall oppstår når man kjøper nye varer, mener NITO at alle kostnader knyttet til produktets livsløp bør inkluderes ved kjøp. Dette omfatter alt frem til produktet enten blir ny råvare for nye produkter eller brennes. Kostnader for avhending bør prioriteres etter avfallspyramiden og bransjestandard.

Andre innspill

I sirkulærøkonomi er samarbeid viktig for å få til et godt resultat. Det vil derfor være essensielt at initiativer, aktører og virkemiddelapparatet koordineres godt for å skape gode resultater. NITO håper å kunne se dette i kommende samfunnsoppdrag.

Avslutning

Vi håper våre innspill kan bidra til det videre arbeidet med å utvikle effektive og treffsikre virkemidler for en sirkulær økonomi. Vi stiller gjerne til dialog eller utdyping ved behov.

Med vennlig hilsen

Kjetil Lein
President

Egil Thompson
Generalsekretær

